UNIVERSITETET I OSLO

Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet

Eksamen i: Fys1120 og Fys1120L
Tidsrom: Onsdag 20 desember 2023, 09:00 til 13:00

Oppgave 1: To ladninger

To ladninger ligger i vakuum. Ladningen $Q_1 = 3q$ ligger i punktet $(-a, 0, 0)$ og ladningen $Q_2 = q$ ligger i punktet $(a, 0, 0)$.

a) Hva er det elektriske potensialet i origo?

b) Vil det elektriske potensialet være null et sted på x-aksen mellom de to ladningen? Begrunn svaret.

Oppgave 2: Kule i vann

En kule av plast med radius a og dieletrisk konstant ϵ_0 har en ladning Q som er uniformt fordelt i hele kulen. Plastkulen er plassert i vann med dielektrisk konstant $\epsilon_2 = 100\epsilon_0$.

a) Finn det elektriske feltet $\mathbf{E}(r)$ som funksjon av avstanden r til sentrum i kulen.

b) Er $\mathbf{D}$-feltet og $\mathbf{E}$-feltet kontinuerlige over grenseflaten mellom plast og vann? Begrunn svaret.

c) Hvor er polarisasjonen $\mathbf{P}$ størst i dette systemet?

Oppgave 3: Motstand fra et sylinderskall

Vi har laget en motstand som er formet som et sylinderskall med indre radius a, ytre radius b og lengde L som vist i figuren. Materialet har ledningsevne σ.

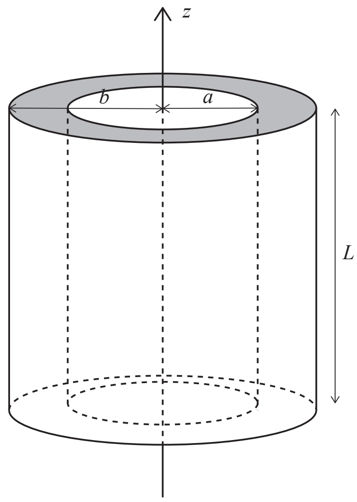

a) Hva blir det elektriske feltet i motstanden når det går en strøm I gjennom motstanden langsmed z-aksen? Du kan anta at strømtettheten er homogen i motstanden.

b) Hva blir motstanden R til denne motstanden?

Oppgave 4: Variabel kondensator

Figuren viser en krets med et batteri med spenning V_0, en motstand R og en platekondensator som består av to plater med areal A og avstand d i vakuum.

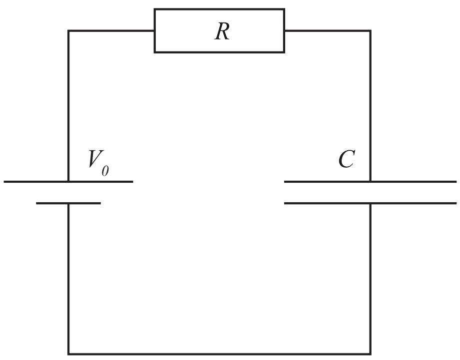

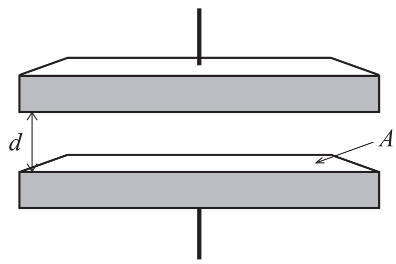

a) Beskriv spenningsfallet over hver komponent i kretsen når den har stått på i svært lang tid og nådd en stasjonær tilstand.

Vi presser så plutselig platene i kondensatoren sammen slik at de i stedet får avstanden $d/2$. Du kan anta at denne prosessen er instantan.

b) Beskriv kort hva som skjer i kretsen umiddelbart etter at platene er presset sammen.

c) Finn strømmen i kretsen, $I(t)$, som funksjon av tiden, t, etter at platene ble presset sammen ved tiden $t = 0$.

Oppgave 5: Magnetisk dipol

En sirkulær strømsløyfe med radius a ligger i xy-planet med sentrum i origo. Det går en strøm I i positiv retning gjennom sløyfen.

a) Vis at z-komponenten av det magnetiske feltet langs z-aksen, $B_z(z)$, er

$$B_z = \frac{\mu_0}{4\pi} \frac{2\pi a^2 I}{(a^2 + z^2)^{3/2}} \tag{1}$$

Det magnetiske feltet fra en magnetisk dipol med sentrum i origo i et punkt $\mathbf{r}$ er tilnærmet gitt som

$$\mathbf{B}(\mathbf{r}) = \frac{\mu_0}{4\pi} \frac{3\hat{\mathbf{r}}(\hat{\mathbf{r}} \cdot \mathbf{m}) - \mathbf{m}}{r^3} , \tag{2}$$

hvor $\hat{\mathbf{r}} = \mathbf{r}/|\mathbf{r}|$. Uttrykket gjelder for store r.

b) Bestem størrelsen $\mathbf{m}$ ved å sammenlikne resultatet for $B_z(z)$ fra strømsløyfen med feltet fra en magnetisk dipol. Du kan anta at $\mathbf{m}$ er rettet langs z-aksen.

c) Bruk uttrykket for magnetfeltet til en dipol til å finne et tilnærmet uttrykk for den gjensidige induktasen mellom en sirkulær krets C_1 i origo og en krets C_2 som illustrert i figuren under. Kretsen C_2 består av en indre halvsirkel med radius b og en ytre halvsirkel med radius $b + h$. (Det gir nesten full uttelling om du kommer til et tilnærmet uttrykk ved å anta at $h \ll b$.)